

Sectorale kamer Gezondheid

Advies

Over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering
betreffende de planning van het medisch aanbod

Brussel, 9 mei 2019

Over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de planning
van het medisch aanbod

Adviesvraag: Over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering betreffende de planning van het medisch aanbod
Adviesvrager: Jo Vandeurzen - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Ontvangst adviesvraag: 10 april 2019
Adviestermijn: 30 dagen
Goedkeuring kamer: 9 mei 2019

Contactpersoon: Barbara Krekels - bkrekels@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Advies	4
1 Advies over het ontwerp van besluit	4
2 Kanttekeningen bij de problematiek van de planning van het medisch aanbod	5

Advies

Op 9 april 2019 ontving de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een adviesvraag van minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Jo Vandeurzen, over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de planning van het medisch aanbod. De adviestermijn bedraagt 30 dagen.

De adviesvraag werd behandeld binnen de Sectorale kamer gezondheid van de Vlaamse Raad WVG (hierna: kamer). De kamer keurde het voorliggende het advies bij consensus goed op 9 mei 2019.

1 Advies over het ontwerp van besluit

In uitvoering van de zesde staatshervorming heeft Vlaanderen de bevoegdheid verworven om, rekening houdend met het federale quotum, jaarlijks subquota op te leggen die de toegang tot de gezondheidszorgberoepen regelen. De kamer meent dat het een goede zaak is dat hieraan uitvoering gegeven wordt en wenst het voorontwerp van besluit daarom globaal positief te adviseren. Binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Overheid is dit een stap in de goede richting. Gezien een betere sturing van het medisch aanbod hoogdringend is, betreurt de kamer wel dat dit ontwerp van besluit slechts op de valreep aan het einde van deze legislatuur wordt voorgelegd.

Ten gronde heeft de kamer gezondheid één opmerking aangaande de inhoud van het ontwerp van besluit. De kamer meent dat de samenstelling van de Vlaamse planningscommissie te eenzijdig door het aanbod wordt ingevuld. Hierdoor zullen de bezorgdheden en belangen van de aanbods zijde (artsen en instellingen met stageplaatsen) zeker een impact hebben op de planning, maar dreigen de behoeften/noden van de patiënten of personen met een zorgnood te weinig te worden belicht. De kamer vraagt om de Vlaamse planningscommissie aan te vullen met vertegenwoordigers van de behoefte zijde, die de behoeften en noden in de gezondheidszorg op een evenwichtige en transparante wijze kunnen analyseren, verantwoorden en adviseren.

De laatste jaren is zowel op Vlaams als op federaal niveau sterk ingezet op de evolutie naar het werken in klinische netwerken, onder meer, met het oog op een betere en meer effectieve afstemming van zorg en ondersteuning op de reële zorgbehoeften en tegelijkertijd meer concentratie van hooggespecialiseerde zorg in referentiepunten. In het licht van deze beweging is het dan ook logisch dat er meer evenwicht wordt gebracht in de samenstelling van de Vlaamse Planningscommissie. Dit evenwicht zal er niet alleen mee voor zorgen dat een verdere toename van het huidige overaanbod in bepaalde specialismen beter kan worden vermeden, maar zal ook meer garanties bieden dat de adviezen van de Vlaamse planningscommissie in de toekomst kunnen kaderen binnen de ruimere, wetenschappelijk geobjectiveerde, doelstellingen in de gezondheidszorg en de bredere tendensen en demografische evoluties in de samenleving, rekening houdende met het nieuwe zorglandschap.

De kamer vraagt ten slotte om maximale transparantie van de werking van de Vlaamse planningscommissie te verzekeren.

2 Kanttekeningen bij de problematiek van de planning van het medisch aanbod

De oprichting van een Vlaamse planningscommissie is vandaag een goede zaak. Toch is het probleem van het medisch aanbod van dien aard dat verschillende factoren tegelijk zullen moeten worden bijgestuurd of aangepakt, willen we in de recente toekomst evolueren naar een goede afstemming van vraag en aanbod.

De kamer stelt vast dat, om tot een optimale, vooruitstrevende én maatschappelijk verantwoorde planning van het medisch aanbod te komen, er een reeks andere maatregelen nodig zijn zoals bijvoorbeeld op het vlak van de organisatie en de vergoeding van de opleidingen, het verbeteren van de onevenwichten in de activiteit en de vergoeding van de verschillende gezondheidsberoepen (o.m. door het herijken van de nomenclatuur), en het werkelijk gaan beheersen van de toekenning van de RIZIV-nummers. Met betrekking tot het laatste element vraagt de kamer dat de Vlaamse Regering het duidelijke signaal geeft aan de federale regering dat ze verwacht dat ook de andere Gemeenschappen zich correct moeten houden aan de afgesproken contingenten m.b.t. de gezondheidsberoepen binnen een bindend wettelijk kader.

Om op langere termijn een optimalisatie van het medisch aanbod en een betere afstemming van het aanbod op de reële behoeften te realiseren, zijn onderstaande elementen essentieel voor de kamer. Een aantal van deze bedenkingen hebben rechtstreeks betrekking op de problematiek van de rationele planning van het medisch aanbod, andere gaan breder.

- Er moet zeker verder gewerkt worden aan de kwaliteit van de opleidingen van de gezondheidszorgberoepen en aan een onafhankelijke kwaliteitsborging van de opleiding en allocatie van de universitaire en niet-universitaire opleidingsplaatsen. Daarbij is het nodig ook het vergoedingssysteem van de opleidingen te herdenken.
- Er is aandacht nodig voor de kloof tussen vraag en aanbod bij sommige specialisaties. Er moet meer ruimte gemaakt worden voor generalistische beroepsprofielen (algemeen internist, geriater, enz...) die meer inspelen op de demografische evoluties in de samenleving. De kamer gezondheid verwijst in dit verband naar de visienota van de SAR WGG – de voorganger van de Vlaamse raad WVG – over het nieuwe professionalisme in zorg en ondersteuning¹.
- Het is goed dat buitenlandse specialisten met vaak bijzondere expertise in Belgische ziekenhuizen komen werken. We moeten er wel over waken dat dit het werken met subquota voor Vlaamse studenten niet ondermijnt. De impact hiervan op de subquota dient duidelijk afgelijnd. Bijkomend riskeert dit te leiden tot een sociale ongelijkheid en discriminatie van minder kapitaalkrachtige studenten die niet in de mogelijkheid zijn om voor hun opleiding naar het buitenland te trekken en op die wijze de subquota kunnen omzeilen.

¹ MSAR WGG (17 december 2015) *Visienota Nieuw professionalisme in zorg en ondersteuning als opgave voor de toekomst*.

- Er is ook nood aan een betere regionale spreiding van het medisch aanbod binnen Vlaanderen op basis van noden van een populatie. De kamer gezondheid vraagt aan de Vlaamse Regering om verder werk te maken van de juiste stimulansen voor beoefenaars van gezondheidszorgberoepen om zich ook te vestigen waar het aanbod beperkt is (cfr. Impulseo).
- Het is belangrijk dat er bij het inschatten van zorg- en ondersteuningsbehoeften niet alleen gewerkt wordt op basis van gegevens van de federale planningscommissie, maar op basis van zo ruim mogelijk verzameld cijfermateriaal, zoals bevragingen bij de bevolking naar wachtlijsten en wachttijden,... Vlaanderen is op dit moment nog niet goed uitgerust om vragen, behoeften en noden van een populatie op een correcte manier te detecteren. Een goede methodiek ontbreekt daarvoor. Het is een complex gebeuren waarrond nog studiewerk moet gebeuren. De kamer gezondheid van de Vlaamse Raad WVG verwijst graag naar een advies van zijn voorganger over de programmatie van de woonzorg (11 oktober 2011) waarin de SAR WGG pistes aanreikte om goede zorgprognoses te maken en adviseerde om meer systematisch studiewerk en monitoring te doen via een observatorium. [...] De SAR WGG meende dat het observatorium als een soort „platform“ kan functioneren, dat op basis van een continue verzameling van gegevens prognoses voor alle sectoren maakt. Het probleem van planning van het aanbod reikt immers ook verder dan enkel de medische beroepen Ook bij andere zorgberoepen moeten we inzetten op een goede aansluiting van de instroom en profielen op de evoluerende zorgbehoeften.
- In een toekomstvisie op de organisatie van zorg en ondersteuning, past ook een link met de taakverschuiving en de bredere interdisciplinariteit. De werkelijke behoeften aan een bepaald beroep worden immers ook mee bepaald door een goede en duidelijke taakverdeling tussen die verschillende beroepen. Op dit ogenblik wordt er nog betrekkelijk weinig gewerkt met praktijkassistenten of verpleegkundig specialisten, onder meer omwille van financiële redenen. Dit leidt naast een overaanbod in sommige disciplines, ook tot overconsumptie of het uitvoeren van zorg die even goed door andere zorgprofessionals kan uitgevoerd worden. In die zin is het zinvol dat de Vlaamse Planningscommissie in de toekomst meer interdisciplinair wordt samengesteld.